І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 37. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЛЮТОГО 1962 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 27, 1962 No. 37. VOL. LXIX.

СТОЛИЦЯ ВІТАЄ АСТРОНАВТА ГЛЕННА

Вашингтон. — В понеділок 26-го лютого столиця цієї країни оваційно вітала першого свого астронавта, який облетів тричі довкола Землі, полковника Джана Г. Гленна. Полковник Гленн в ранніх годинах мав прибути із своєю родиною до Палм Біч на Флориді, звідки із президентом Кеннеді мав відлетіти ко Мерилєнду на летовище Андрюс. Туди мали вони прибути коло 11.30 перед полуднем. Звідтам полк. Гленн разом із Президентом поїхали до Білого Дому, звідки астронавт їхав Пенсилвенійською Евню до Капітолю, де у великій залі Палати Репрезентантів Гленн мав промовити до обидвох Палат Конгресу. Це велике відзначення для Гленна, бо до повного Конгресу промовляють тільки прем'єри або голови чужих держав. Сподіваються, що столиця вітатиме Гленна так, як вітала президента Кеннеді під час інавгурації в січні 1961-го року. Гадають, що в параді візьмуть участь коло 250 000 осіб, між якими будуть федеральні урядовці, шкільні діти та працівники тих приватних підприємств, які лежать в районі місця паради. Сподіваються, що навіть можливість дощу не перешкодить тому, що сотки тисяч мешканців столиці вийдуть на вулиці, щоб оваційно привітати національного героя. Голова Громадянського Комітету для вітання чужих достойників Едгар Морріс заявив, що хоч не було багато часу на те, щоб підготовити цю параду в пошану Гленна, то все ж таки мешканці столиці стихійно з'являться, щоб гідно зустрінути Гленна в своєму місті. З Гленном мають їхати віцепрезидент Линдон Б. Джансон та два інші астронавти, які відбули підкосмічні лети — командор Аллен Б. Шеперд і капітан Вірджіл І. Ґріссом.

Закордонні наукові інституції і визначні закордонні науковці - фахівці ґратулювали полковникові Гленнові з приводу його успіху, як про це повідомляє Крайова Академія Наук. І так ґратуляції прислав президент Королівського Наукового Т-ва в Лондону сер Говард Флорей; президент Академії Наук СССР академік Мстислав Келдиш; президент Польської Академії Наук Тадеуш Котарбінські і Наукова Рада Японії. Плянується вислати полк. Гленна за кордон, щоб він там спопуляризував американський успіх в космічних просторах. Про ці справи вже велися переговори між президентом Кеннеді, віце - президентом Линдоном Б. Джансоном та представниками державного департаменту і Крайвої Аеронавтичної і Космічної Адміністрації. Представники уряду плянують використати полк. Гленна і в домашніх справах. Він мав би допомогти до того, щоб Конґрес ухвалив без затримки $5.5 більйона в цьому році на те, щоб можна було вислати людину на Місяці і на інші цілі у зв'язку з дослідом Космічних Просторів. Республіканці звертають увагу на те, що проєкт Меркурій заплянований за урядування президента Айзенгавера, за нього теж вибрали астронавтів, і той плян президента Айзенгавера тепер здійснюється тому не повинен в „ньому купатися" тільки президент Кеннеді, і на параду до Вашингтону в понеділок 26-го лютого повинен бути запрошений і колишній президент Айзенгавер і також Т. Кейт Геннен — перший адміністратор Космічної Агенції. Колишній заступник адміністратора цієї Агенції Джеймс П. Глісон висловив надію, що Кеннеді не зробить із цієї справи партійної події, бо космічна програма повинна бути „ не — політична". В п'ятницю 23-го лютого президент Кеннеді зустрінувся з полковником Гленном в Кейп Канаверал, недалеко місця, звідки Гленн вилетів був в першу подорож довкола Землі у вівторок 20-го лютого. Президент висловив першому американському астронавтові свою гордість із його геройського вчинку і заявив, що всі американці радіють із того успіху. Президент відзначив Гленна Медалею за визначну службу, яку видала Аеронавтична і Космічна Адміністрація. Таку саму Медалю прийняв Президент і директорові Проєкту Меркурій Робертові Р. Гілрутові. Полк. Гленн коротко звітував Президентові про свій лет. Це він зробив при тій кабіні, в якій летів довкола Землі. По протилежному боці стояла і та кабіна, на якій летітиме за два або три місяці довкола Землі майор летунства Донелд К. Слейтон. Президент відлетів до Палм Вічу, а полк. Гленн відбув свою першу пресову конференцію, під час якої оповідав про свою подорож в кабіні „Приязнь 7". Після конференції полк. Гленн всів до авта з своєю дружиною, сином Дейвідом і донькою Линн та від'їхав в невідомому напрямку.

ЗДА ВІТАЮТЬ ГЕРОЯ - АСТРОНАВТА

Астронавт Джан Г. Гленн, юн. проїжджає разом із своєю дружиною і віце - президентом Линдоном Джансоном попід вітальними транспарентами через Ковков Біч на Флориді.

Конґресова делеґація виїжджає на парляментарні наради до Оттави

Вашингтон. — В середу 28-го лютого починаються парляментарні наради, в яких братимуть участь делеґації Конґресу ЗДА і канадійського Парляменту. Американську делеґацію очолюватимуть сенатор-республіканець Дж. Д. Ейкен із Вермонту і конґресмен-демократ Корнелій Е. Ґаллаґер із Ню Джерзі. Це будуть вже шості з черги наради, в яких порушуватимуть важливіші проблеми закордонної політики та справи американсько-канадійські. Наради триватимуть від 28-го лютого до 3-го березня. На порядку нарад є: справа Берліну і европейської безпеки; проблема комуністичного Китаю і Об'єднаних Націй; участь в оборонній продукції; відношення до Спільного Европейського Ринку; договір про електрівню на ріці Колюмбія; економічні канадійсько-американські справи та проблема водного шляху Рішельє-Чемплейн.

АФП-КІО закликають Конґрес продовжити закон про допомогу безробітним

Бел Гарбор, Флорида. — 29-членна Виконна Рада Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій закликає Конґрес, щоб прийняв урядовий законопроєкт про продовження допомоги безробітним, бо 30-го червня кінчається відповідний закон, і 500,000 безробітних перестануть діставати федеральну допомогу тому, що скінчився їм реченець. АФП-КІО закликає Конґрес, щоб прийняв законопроєкт МекКарті-Кінґа, який був внесений ще в червні минулого року. Цей проєкт передбачає постійну допомогу тим, які не можуть дістати праці. Він має збільшити тижневу допомогу і поширити її на дальші категорії робітників. Але треба щоб Конґрес прийняв плян МекКарті-Кінґа, бо від 1-го липня півмільйона безробітних будуть без жадної допомоги.

Помер колишній сенатор Ірвінґ Айвс

Норвіч, Н.Й. — Колишній сенатор-республіканець із нюйоркського стейту Ірвінґ Айвс помер у віці 66-ох років в шпиталі в тому місті, де він вів свою політичну діяльність. В шпиталі був він від понеділка, де перебув операцію шлунка, і де помер 24-го лютого, в суботу. Покійний сенатор Айвс був членом стейтової леґіслятури 16 років, а в 1946 р. переміг демократичного сенатора Герберта Лімана і був сенатором ЗДА аж до 1958-го року. Був спеціялістом в законодавствах про громадянські права і про робітничі проблеми. Був одним із перших прихильників генерала Айзенгавера в 1952-му році і старався про його номінацію на кандидата на президента. Покійний сенатор Айвс заступався часто за українські справи, виступаючи на українських вічах і академіях.

Палатна Комісія прийняла проєкт про стягання податку від банкових ощадностей

Вашингтон. — Комісія Способів і Засобів в Палаті Репрезентантів 23-го лютого більшістю 10-ох до 5-ох голосів прийняла законопроєкт, згідно з яким самі банки стягатимуть податок від прибутків від ощадностей і відсилатимуть його до податкового уряду, подібно як дотепер діялося з з заробітками у фабриках чи інших підприємствах. Податок від ощадностей. — те саме відноситься до дивіденд, — виносить 20% річно. Хто має в банку $1 000 ощадности, того річний прибуток виносить $35 у формі відсотків і банк дописував йому цю суму до його ощадностей. Якщо Конґрес ухвалить цей проєкт, то в 1963-му році банк відошле $7 до податкового уряду, а до ощадностей допише тільки $28. Те саме робитимуть корпорації із дивідендами, частину яких у сумі 20% відсилатимуть до податкового уряду титулом податку.

Вечерниці „Червоної Калини" — одна з найбільших товариських імпрез

Ню Йорк. — Традиційні вечерниці „Червоної Калини" які відбулися тут в залях Українського Народного Дому минулої суботи, 24-го лютого, доказали недвозначно не то що не зменшувану, але з кожним роком збільшувану популярність „старої войни": дві залі Народного Дому не могли помістити великої кількости гостей, також з віддалених міст і стейтів. Атракцією вечерниць була презентація дебютанток, яких цього року зголосилось 33. Почесним гостем на вечерницях був президент УНР в екзилю д-р Степан Витвицький, разом з ним ген. Ол. Загродський, голова ОбВУА д-р Володимир Ґалан, п-ні Анна Дмитерко - Ратич, ген. А. Валійський, сотник Американської Армії і гол. предсідник УНС Йосип Лисогір з дружиною та багато інших колишніх вояків Українських та Американської Армій та видатних громадських діячів, що напевно з новими надіями на майбутнє відмічували приявність великої кількости молоді, зокрема академічної. Презентацію дебютанток займалися інж. Іван Вінтоняк, п-ні Христина Навроцька і Мирослава Драган та д-р Володимир Галан. Великим образом та відповідними орнаментами удекорував залю артист - маляр Ол. Климко.

Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ УНР В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Ню Йорк. — Товариство Прихильників Української Народної Республіки в Ню Йорку відбуло Річні Загальні Збори в минулу суботу 24-го ц. м. в залі Демократичного Клюбу під головуванням Петра Самойлова. Докладний фінансовий звіт всі приявні дістали в письмовій формі. Обрано нову Управу в такому складі: д-р Евген Приходько, Арт. Зубенко, Яків Балабан, Кузьма Марущак, Ст. Кулик і д-р Роман Авдикович. Контрольна Комісія: І. Гаєвський, С. Нищипорук і Ю. Нещадименко.

Роберт Кеннеді відвідав Західню Німеччину й Голляндію

Бонн. — Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді, в останній стадії своєї тритижневої подорожі довкола світу відвідав столицю Західньої Німеччини та перевів довгу нараду з канцлером Конрадом Аденауером, при чому приявним, крім них, був ще тільки один перекладач. Промовляючи до групи німецьких студентів, Роберт Кеннеді заявив, що між ЗДА й Західньою Німеччиною нема ніяких розбіжностей. ЗДА — сказав він — не будуть воювати за з'єдинення Німеччини, але кожну атаку проти Західньої Німеччини чи Західнього Берліну вважатимуть атакою проти себе самих. Німецькі студенти, за голосами преси, атакували байдужне становище Америки у відношенні до муру ганьби в Берліні і трактування того муру тільки як одного моменту в холодній війні. В столиці Голляндії Гаазі Роберт Кеннеді перевів тригодинну розмову з королевою Юліяною і розмови з голляндськими державними мужами, головно про голляндсько - індонезійський конфлікт за Західню Ґвінею. Голляндський міністер закордонних справ Жозеф Люнс буцім-то поінформував Роберта Кеннеді про обурення загалу голляндців на Америку за її відмову користання з американських летовищ літаками, що летіли з військом до Західньої Ґвінеї. Той американський акт буцім-то породив в Голляндії невтралістичні настрої.

Совєти обвинувачують Роберта й Едварда Кеннеді в розпалюванні холодної війни

Москва. — Відвідини генерального прокуратора ЗДА Роберта Кеннеді в Західньому Берліні і його рішучий виступ в обороні свободи цього міста получені з одночасними відвідинами президентового брата Евварда в Східньому Берліні викликали гостру реакцію совєтської преси. Московська „Правда" заатакувала їх обидвох за розпалювання холодної війни, називаючи їх відвідини „інвазією у Берліні" і „зухвалою демонстрацією". Особливе незадоволення висловила „Правда" з приводу теплого прийняття, з яким зустрічало Роберта Кеннеді населення Західнього Берліну, не згадуючи при цьому змісту його виступів, зокрема його заяви, що збудований східно - німецькими комуністами берлінський мур є найбільш ганебною сторінкою у світовій історії. Відвідини Едварда Кеннеді, наймолодшого брата Президента, у Східньому Берліні були неофіційні. Він відбув поїздку до Східнього Берліну день перед тим, заки прибув туди Роберт Кеннеді. „Правда" твердить, що відвідини обидвох в Берліні були спробою застрашити комуністичну сторону в її переговорах із Заходом щодо вирішення майбутнього статусу Західнього Берліну.

Британія вірить в можливість компромісу щодо Берліну

Лондон. — Британський міністер закордонних справ лорд Гюм, промовляючи до крайової конвенції Асоціяції молодих консерватистів висловив надію, що можна буде найти компроміс, який взяв би на увагу західні і совєтські принципи, від яких ні ці ні другі не хочуть відступити. Західнім принципом, заявив він, є свобідна комунікація між Західнім Берліном і Заходом та залишення в Західньому Берліні військових ґарнізонів ЗДА, Британії і Франції, як ґарантії проти несподіваного наскоку збоку Східньої Німеччини. Знову ж совєтським принципом є визнання Східньої Німеччини, як „факту у теперішньому міжнародному житті". Лорд Гюм покликався, як на прецедент, де можливі східньо - західні компроміси, на Женевську конференцію в справі Ляосу, де завершено вже виготовлення відповідного міжнародного договору, який може бути підписаний з хвилиною, як тільки в Ляосі прийде один компромісовий і коаліційний уряд. Поруч із цією заявою британського міністра в справі Берліну, британські й американські керівні чинники заперечують, наче б між Лондоном і Вашингтоном були поважні розбіжності щодо пропонованої Хрущовим вершинної конференції в Женеві 14 березня ц. р. у справі роззброєння. Прем'єр Мекміллен вважає також таку конференцію зайвою витратою часу.

ДРУЖИНА ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ РАСКА І ГОЛОВА УККА НА ЛИТОВСЬКІЙ ІМПРЕЗІ

У п'ятницю 16-го лютого литовці у вільному світі відзначали 44-річчя встановлення знищеної Московією під час другої світової війни литовської державної незалежности. З тієї нагоди відбулася відповідна врочистість у Вашингтоні, де ще існує дипломатичне представництво вільної Литви. В урочистості взяла участь дружина державного секретаря Діна Раска, як і голова УККомітету проф. Лев Добрянський, що повернувся з кількатижневих відвідин на Формозі. На фото: п-і Раск під час зустрічі і приязної розмови з проф. Добрянським, в якій заторкнено також справу недавніх листів, підписаних Діном Раском у справі американської політики відносно поневолених Москвою не-російських народів. Розмові прислухується незазвана в повідомленні литовка.

КЕННЕДІ НЕ ВИКЛЮЧАЄ ЗУСТРІЧІ З ХРУЩОВИМ ПЕРЕД 1 ЧЕРВНЯ Ц.Р.

Вашингтон. — У своїй відповіді на другого листа Нікіти Хрущова з 21 лютого ц. р., в якому Хрущов поновно настоював на зустрічі всіх голов урядів чи держав при відкритті нової великої 18-членної конференції роззброєння 14 березня ц. р., през. Кеннеді відкинув в минулу неділю 25 ц. м. знову ту вимогу, однак не виключив, що „вершинна конференція" могла б відбутися в дальшій стадії конференції роззброєння, перед 1 червня ц. р., коли-то вона має повідомити Об'єднані Нації про висліди своїх нарад. Президент підкреслив ще раз, що хоч голови урядів і держав дійсно мають взяти персональну відповідальність за справу міжнародного роззброєння, проте вони повинні вирішити тільки ті найголовніші розбіжності, які виявляться в попередніх ділових нарадах делеґатів. Кеннеді ствердив, що Хрущов пропонує „кепський черговий порядок", вимагаючи, щоб голови урядів зустрілись перед конференцією, а не тоді, коли ця конференція здобуде вже „можливо найбільший осяг порозуміння". Кеннеді ствердив, що державний секретар, який поїде на міжнародну конференцію роззброєння матиме якнайширші повновласті. Він пригадав, що нічого говорити про принципи, на яких має базуватись міжнародне роззброєння, бо ті принципи були вже усталені, і ними є загальне і повне роззброєння під відповідню міжнародною контролею. Президент уточнює, що під такою контролею треба розуміти, напр., ґарантії, щоб сторона, яка перевела якусь редукцію одного роду збройних сил, після того крадькома не доповнила збройних сил додатковим зброєнням. Президент відкинув закид Хрущова, наче б ЗДА не хотіли тепер вершинної конференції, бо приготовляються до нової серії атмосферичних ядрових експериментів. Кеннеді висловив здивування, що саме СССР може вважати такі американські ядрові експерименти „аґресивним актом", коли чейже саме СССР зламав в минулому році атомовий мораторіюм і своїми тодішніми детонаціями примушує інші атомові держави до нових вибухів, в ім'я власної безпеки. Нота президента Кеннеді не має того напастливого тону, що його мав другий лист Хрущова, але вона рішуча і в свому кінцевому уступі, в якому перестерігає проти повторення помилки з минулих міжнародних конференцій, на якій виголошувано пропаґандивні промови, дає недвозначно пізнати, що Захід визнає настоювання Хрущова на вершинну конференцію, як бажання дістати пропаґандивну трибуну.

Пейпінґ погрожує з приводу допомоги ЗДА *Південному В'єтнамові*

Гонґ Конґ. — Комуно - китайське радіо передало заяву міністра закордонних справ проти американської військової допомоги Південному В'єтнамові в його боротьбі проти комуністичних партизанів. Комуно-китайська заява промовчує цілком факт, що тих партизанів організує, вишколює і озброює комуністичний Північний В'єтнам, а твердить тільки, що ЗДА „зламали" Женевську конференцію з 1954 року про невтралізацію Південного В'єтнаму та що теперішня військова допомога ЗДА, особливо встановлення військового командування в Південному В'єтнамі під проводом ген. Пола Гаркінса, це „загроза для безпеки" комуністичного Китаю. Комуністичний Китай домагається в тій справі перевести міжнародну конференцію. Ця комуно - китайська заява має тому значення, що подібну заяву Пейпінґ проголосив в листопаді 1950 року, безпосередньо перед інтервенцією комуністичного Китаю в Корейській війні. За Женевським договором чужинні війська в Південному В'єтнамі не повинні переступати числа 685 осіб, а ЗДА мають там тепер 4,000. Але Північний В'єтнам відразу зламав подібні постанови того договору, що стосувалися його і швидко потім почав вести підривну акцію на терені Півкенного В'єтнаму, ступенуючи її аж до аґресії комуністичними бандами.

Франція приготовляє перемир'я в Альжирі, але терор продовжується

Альжир. — Однаково у Франції, як в Альжирі французькі державні чинники приготовляють проголошення перемир'я у війні з мусульманськими партизанами. През. де Голь перевів в минулий четвер і п'ятницю відправу з командантами всіх родів зброї. До Альжиру вернувся генеральний делеґат Жан Морен і відбув конференцію з головами 13-х адміністраційних департаментів Альжиру та командантами поліції в Альжирі і Орані. Він прийняв теж найвищих достойників всіх Церков в Альжирі, просячи їх допомоги в ділі пацифікації країни. Найважливішою проблемою є здавлення акції французьких екстремістів, при чому хочеться прихилити на сторону французької влади більшість французького громадянства в Альжирі, яке тепер підтримує екстремістів. В минулу суботу за один день згинуло в різних містах Альжиру в безглуздих актах терору кругло 40 невинних осіб, в тому 25 в місті Альжиру. Між іншим, терористи з Тайної Військової Організації обстріляли із скорострілу авто з 5-ма мусульманами і всіх їх убили. Відділ терористів заатакував і спалив базуками касарню військової жандармерії.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** хотів розмовляти з астронавтом Г. Гленном під час його лету довкола Землі, але це не вдалося. Президент телефоном получився з контрольною комунікаційною системою в Кейп Канавералі на Флориді і хотів вітати Гленна в космічних просторах, але щось було не в порядку, і ця задумана розмова не вдалася.

● **Президент** заявив на пресовій конференції, що подорож його брата генерального прокуратора Роберта Ф. Кеннеді є корисною, бо вона допомогла численним чужинцям краще зрозуміти політику ЗДА. Головним чином чужинні студенти пізнали невдачу й неуспіхи комунізму та його злі сторони.

● **Федеральна Комісія** в справах мистецтва відкинула проєкт меморіяльного пам'ятника кол. президентові Франклінові Д. Рузвелтові у Вест Потомек Парку над рікою Потомек, хоч той проєкт здобув був першу нагороду на конкурсі в сумі $50,000. Проєкт відкинула комісія тому, що він не „гармонізує" з трьома іншими пам'ятниками Вашингтонові, Джефферсонові і Лінкольнові.

● **91-річний Вілліям Вонтгавз** із Ірвінґтону, Н. Дж., відослав свій дозвіл їзди автом до траспортового уряду з зазначенням, що він їздив автом від 25-го року життя, і ніколи не мав жадного випадку, бо завжди дозволяв, щоб інші його переганяли. Директор транспортового бюра Нед Парксекіян вислав ґратуляції Вонтгавзові, заявляючи, що 91-річний автоводій може бути „прикладом для всіх тих, що їздять автом".

У СВІТІ

● **Вернувшись з Гаваїв**, де відбулась в минулий вівторок конференція в справі війни в Південному В'єтнамі проти комуністичних партизанів, секретар оборони Роберт МекНамара твердив, що американська допомога Південному В'єтнамові відразу відбилась на бойовому фронті Вишколювані й озброєні американцями південно - в'єтнамські війська не тільки поборюють комуністичні банди в Південному В'єтнамі, але роблять відплатні випади проти Північного В'єтнаму, звідкіля приходять ті банди.

● **Британський уряд** проголосив нову „Білу Книгу" в справі військової політики і стратегії. Британські військовики переконані, що коли б розпочалась війна з СССР, то вона неминуче перетвориться в атомову і тому надалі Британія кластиме найбільший натиск на розвиток атомової зброї. Військовий бюджет Британії на найближчий рік становитиме кругло 5 більйонів дол.

● **В Західній Европі** випродуковано в минулому році 586 мільйонів метричних тони твердого вугілля (1 метрична тонна має 2,205 фунтів). З уваги на постійну надвишку продукції над запотребуванням, в минулому році зменшено продукцію на кругло 10 мільйонів метричних тони. Совєтський Союз — за його неперевіреними даними — випродукував в минулому році 376,900,000 метр. тони вугілля.

● **В столиці Індії Ню Делі** Об'єднані Нації відкрили перший у світі семінар про вільну пресу й інформацію. До участи запрошено 25 країн, але на відкритті були репрезентовані тільки 14, при чому деякі взагалі навіть не відповіли.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3. 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Досвід Президента

Бути многонадійним, повним віри в себе і свої можливості кандидатом на президента Америки, безоглядним критиком попередньої адміністрації та ентузіязмом нових державно - творчих ідей і — урядувати, як президент З'єднинених Держав у Білому Домі — це велетенська різниця. Пізнав її Джан Ф. Кеннеді протягом перших 14-ох місяців свого урядування.

На цю тему появились в пресі, особливо в перші роковини урядування Президента, численні коментарі. Недавно відомий журнал „Тайм", що виходить накладом у 2.500,-000 примірників, у статті „Іспитування Президента" розповів як „14 важких місяців у службі країни виявилися для наймолодшого в історії Америки голови державної екзекутиви досвідом, що приносив протверезіння і зрілість". Під час своєї передвиборчої кампанії сенатор Дж. Ф. Кеннеді кидав громи проти Д. Д. Айзенгавера за нібито упадок престижу Америки в широкому світі, за „прогалину" між ЗДА і СССР в ракетобудівництві, за політику супроти Куби. Вибравшись у свою першу подорож за кордон, Дж. Ф. Кеннеді відразу переконався, що престиж Америки ніколи в очах вільного світу не занепадав. Через кілька тижнів після приходу його до влади, новий секретар оборони Роберт МекНамара заперечив існування „ракетної прогалини", а сам Кеннеді ствердив, що „коли йде про загальну збройну силу, то З'єдинені Держави не заміняли б своєї позиції ні з одною країною у світі". У своїй інавгураційній промові Кеннеді проголосив бадьоре гасло „нових обріїв", „щоб Америка знову ступала вперед". Але через несповна рік після того заявив: „Стоїмо в обличчі проблем, що їх годі розв'язати легко, швидко й тривко. І мусимо усвідомити, що З'єдинені Держави не є ані всемогутні, ані всезнаючі, що ми не всилі все погане зробити добрим або відвернути всі супротивності, і тому не існує американської розв'язки на кожну світову проблему". І тому він перестав говорити про промахи попередньої адміністрації Д. Д. Айзенгавера, а почав говорити про „наші проблеми", як проблеми держави, які існують без уваги на зміни в Білому Домі, і щораз частіше покликався на тяглість політики у відношенні до різних конкретних справ.

Три справи були для Дж. Ф. Кеннеді — як читаємо в згаданому коментарі „Тайму" — найважчими іспитами, які переконали його, що не всі його погляди правильні, не всі сподівання реальні. Найповажнішим ударом була для нього невдача з кубинським десантом. Відмовивши тоді кубинським еміґрантам летунської допомоги, Дж. Ф. Кеннеді зробив помилку з препоганими історичними наслідками. Після того Дж. Кеннеді поїхав до Відня на зустріч з Хрущовим, певний, що йому вдасться осягнути порозуміння, якщо не в справі Берліну, то бодай у справі припинення атомових вибухів. Він завівся на цілій лінії. Під кінець своїх розмов з Хрущовим він спитав московського диктатора, що це за відзнака на його сурдуті. І, почувши, що це „ленінський орден миру", заявив сухо: „Сподіваюсь, що ви й надалі будете на нього заслуговувати".

Врешті третім важким іспитом для Кеннеді був його власний демократичний 87-ий Конґрес. Виславши до Конґресу в першому році свого урядування 66 звернень із 355 законопроєктами, він дістав від Конґресу згоду на 172. Хоч назверх обидві сторони, Президент і Конґрес, заявляють про взаємну задовільну співпрацю, але всі знають і бачать, що та співпраця куди гірша, як Кеннеді сподівався в дні своєї інавгурації. Під натиском неприємних для нього фактів він зрозумів, що відважні слова мусять бути підтримувані відважними ділами, і що відважні діла завжди зв'язані з ризиком і можуть привести навіть до війни, за яку треба брати відповідальність. Так було з військовими транспортами на Берлінській „автобані", так є тепер з військовою допомогою Південному В'єтнамові. Нинішній Кеннеді не є Кеннеді з-перед 14-ох місяців. Але змінився він на краще, і в Кремлі зрозуміли, що надії Хрущова на повторення ери Ф. Д. Рузвелта — наївні і нереальні.

Один рік обдурювання

Наприкінці 1960 року засновано нібито на „громадських зборах", що відбулись у Києві, а насправді на папері, „Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном". Очолив це „товариство", з доручення Комітету Державної Безпеки, співробітник аґентурної установи цього ж КҐБ — берлінського „Комітету повернення на родіну" Юрій Смолич, а в заступники йому дано Миколу Тарновського, відомого „прогресиста" із ЗДА, що, переїхавши в Україну, зрікся американського громадянства і досить неуспішно подвизається тепер на літературному полі в Українській ССР. Свою діяльність виявило це „товариство" головним чином у видаванні газетного листка „Вісті з України" і в розсиланні його на різні випадкові адреси закордоном.

Щоб якось надолужити всю цю цілком таки даремну пропаґандивну акцію, правління Товариства зв'язків, чи точніше Смолич із Тарновським, кинулося відзначати „ювілей" його однорічного існування і діяльности. Цю подію, що її промовчала совєтська преса в Україні, рострублено до небувалих розмірів на сторінках „братнього" аґентурного органу, — розсиланого разом із „Вістями з України" російськомовного „Голосу родіни". Не маючи що записати на рахунок заслуг і досягнень веденої Т-вом зв'язків акції, „Голос родіни" в статті Миколи Тарновського записав на конто Т-ва відвідини американських і канадійських „прогресистів" в Україні й організовані Інтуристом офіційні поїздки совєтських делеґацій до ЗДА, Канади і навіть на Кубу, хоч в останній, як відомо, немає ніяких українців, що з ними треба було б втримувати „зв'язки"... В заслугу названому Товариству приписав Тарновський навіть масове розсилання на адреси „братів і сестер за кордоном" совєтської пропаґандивної літератури, платівок та ін., хоч насправді їх тільки продають за гроші в совєтських книгарнях у ЗДА і Канаді, надсилаючи усю ту продукцію через всесоюзну аґенцію „Международная Книга".

Записування торговельних операцій „Інтуриста" і „Міжнародної книги" на рахунок Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном доводить, що існування цього Товариства і видавання ним „Вістей з України" спрямовані тільки на обдурювання української еміґрації. Фальшивкою є вже зверхній вигляд „Вістей з України", друкованих нібито в друкарні „Радянської України" в Києві. Кожен друкар, який знає шрифти видань цієї київської друкарні, може без труду встановити, що шрифтів, якими друкується „Вісті з України", немає ні в одній із київських друкарень, а є вони тільки в німецьких комуністичних друкарнях Берліну і Ляйпціґу. Так само не відповідає дійсності адреса названого Т-ва і редакції „Вістей з України", які нібито містяться в Києві на вул. Січневого повстання 26. Кожен, хто одержує цей листок, знає, що його висилають з Беренштрассе ч. 64/65 в Берліні, значить, з головної кватири „Комітету за повернення на родіну" і редакції КҐБ-івського „Голосу родіни".

Суцільною фальшивкою, що має своєю ціллю обдурювати і затуманювати наївних людей за кордоном, є й солодкаво - нудний зміст „Вістей з України". Ніяких інформацій про дійсне щоденне життя в Україні, навіть таких, як їх подає щоденна совєтська преса, у „Вістях з України" немає. Все, включно з фотографіями, тенденційно спрепароване, підібране, підретушоване з метою обдурити українців закордоном, так же само, як „інтуристи" і інші подібні установи обдурюють туристів і відвідувачів в Україні, показуючи їм „потьомкінські села", але не допускаючи їх до їхніх родин і знайомих, в їхні рідні села. Друковані в листку повідомлення, здебільша не датовані, подається інколи через багато місяців після того, як вони відбулися.

Таким мізерним балянсом закінчило перший рік свого існування аґентурне „Товариство", на утримання якого йдуть важко запрацьовані гроші українських селян та робітників.

ПОГОДА — ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР У ЛЕТІ ЛЮДИНИ ДОВКОЛА СВІТУ

Від половини грудня минулого року аж по другу половину лютого цього року десять разів відкладали керівні чинники в Кейп Канаверал і перший лет довкола світу астронавта Ґленна. Деякі стадії плянованого лету були доведені до вершка технічної готовости, телевізія і радіо впродовж кількох годин подавали деталі полету. Мільйони глядачів і слухачів доведено було до найвищого нервового напруження, до молитовного настрою, щоб остаточно, коротким, лаконічним комунікатом повідомити населення ЗДА і цілого світу, що з атмосферичних причин — відкладено драматичний лет у зоряні простори на кілька днів.

Абсолютна більшість відкладаних летів астронавта Ґленна була спричинена — невідповідною погодою. Лиха погода, свого часу, також спричинила зміни короткодистансових летів ракетою астронавтів Шеперда та Ґріссома. Отже, виходить, що химерна погода є дуже важливим фактором у сміливих проєктах лету людини довкола землі - матері.

Основною засадою, прийнятою в Америці, є і буде, щоб запланований в космічні простори лет був якнайбільш безпечним для людини і якнайбільш корисним для науки: такий лет мусить бути бездоганно підготовлений в усіх можливих деталях. Найменше відхилення від норми „сто відсотків безпеки й корисности" потягає за собою негайне відкликання акції.

При цьому важливим є не самий лише факт драматичного лету в небесні простори, а-ле також і те, що астронавт може побачити, чого навчитися під час своєї орбітальної подорожі.

Полковник Ґленн побачив під час свого історичного лету, наприклад, таке: на теренах східнього Пасифіку — уклад різного роду хмарних систем. Під час лету над теренами Північної Америки він на власні очі зідентифікував декілька ґатунків „зимової погоди" на цій частині ґльобу. Для таких обсервацій, ясна річ, треба було ідеальної погоди на трасі його лету. Керівні чинники Державної Аеронавтики хотіли від першого американського астронавта мати можливо точний опис і характеристику укладу хмар довкола всієї його траси. Як сказано, для таких ідентифікацій полковник Ґлен був довго й пильно тренований; також провів він, очевидно, багато інших наукових і технічних спостережень, про які з певних причин не подано до відома звичайним смертельникам.

Через кожних 45 хвилин свого лету наш перший космонавт попадав у сферу темряви, космічної ночі. Тут також поставав перед ним цілий ряд проблем. Ґеофізики хочуть знати, чи в такій „ночі" людина може побачити при світлі місяця хмари, вирізнити земні простори й океани. Також цікавить ґеофізиків, чи під час короткої ночі летун - герой може побачити на землі блискавки громовиць, що під час лету довкола землі мають спалахувати кожної секунди. Окрім ґеофізики, багато інших ділянок науки чекають від полковника Ґленна та його наступників відповідей на десятки незнаних нам явищ.

З побіжного переліку хвилюючих претенсій американського наукового світу до лету цього бравурного старшини можна мати деяке поняття, якою скомплікованою річчю був його лет. І тут також знаходиться відповідь на запитання: чому стільки разів відкладали випущення ракети „Дружба — 7".

Немаловажним фактором був стан погоди на самій базі, в Кейп Канаверал і, на узбережжі сонячної Флориди, а також на тих місцях, де „приземлювався" космонавт. Стан вітрів і морські хвилі в найближчій околиці ракетної бази мали бути такі, щоб, на випадок якоїсь технічної невдачі, людина в кабіні могла врятувати своє життя. Щоб „визволяти" з кабіни героя могли поспішити гелікоптери, літаки, кораблі й човни. Це можливе лише при ідеальній погоді. У ще більшій мірі це мусить мати місце на широких водах Пасифіку. Лише абсолютно певна й добра погода, найбільш сприятливий стан атмосфери і моря можуть дати запоруку успішности операцій при осіданні астронавта й ловленні його на морі. Також важливим є виловити непошкоджену кабіну, яка містить у собі десятки інструментів з дорогоцінними спостереженнями, фотами тощо.

Зрештою, стан погоди можна було б зіґнорувати, щоб дати населенню ЗДА небувалу сенсацію, щоб відпружити нерви мільйонів нетерпеливих мешканців цієї країни. А-ле в такому випадку у великій мірі зросла б небезпека для життя такої цінної людини, як полковник Ґленн, зменшилося б наукове значення коштовного проєкту. На це відповідні чинники не пішли. І тепер цілий світ радіє величезному успіхові американської технології і науки, які без зайвих людських жертв, на очах всього людства, здобувають космос, розкривають можливості, про які наші батьки-діди не могли й мріяти.

С. Т.

Палата відкинула проєкт про організацію департаменту міських справ

Вашингтон. — 21-го лютого Палата Репрезентантів більшістю 264-ох до 150-ох голосів відкинула проєкт президента Кеннеді зорганізувати 11-ий департамент в кабінеті Президента — т. зв. департамент міських і мешканевих справ. Проти цього проєкту голосували конґресмени з обидвох партій і з різних районів ЗДА. За відкинення урядового проєкту голосували 111 демократів і 153 республіканці; проти відкинення були 137 демократів і 13 республіканців. Кілька мінут після цього голосування Президент заявив на пресовій конференції, що програв не уряд, тільки та велика частина населення, яка живе в містах. Ті, що голосували проти створення департаменту міських справ, керувалися місцевими, а не загальними арґументами, — казав Кеннеді. Конґресмени з міських районів не розуміють важливости проблеми великих міст. В політичних колах гадають, що південні демократи були проти проєкту Президента тому, що першим секретарем цього департаменту мав би бути теперішній адміністратор Мешканевої Аґенції —негр Роберт Вівер.

Ю. Степовий

КОМУНІСТИЧНІ ДОМОВЛАСНИКИ

Скільки існує совєтська влада, стільки й горланить пропаґанда про вирішення житлової проблеми. А тим часом, здається, ні в одній країні світу не живуть люди в таких жахливих умовах, як в „країні побудованого соціялізму". І ось на сорок четвертому році свого панування прийняли большевики спеціяльну програму остаточного вирішення житлової проблеми. І тепер совєтська преса кричить про „мобілізацію всіх невикористаних резервів для будівництва нових жител", про „неймовірне напруження сил партійних, совєтських, господарських і профспілчанських органів".

В СССР щороку будують нібито по 2.5 мільйона нових жител. Але для кого? Про це легко можна довідатися не з якихось „фашистських еміґраційних ганчірок", але таки з органу ЦК КПСС, московської „Правди". Так, в числі з 19-го січня ц. р. в статті „Вигадана справа" подається широку інформацію про те, що у Полтаві комуністична верхівка розподіляє житлові фонди лише серед партійних головачів. Але коли робітники почали обурюватися таким розподілом, коли на засіданні полтавської міської ради дійшло до гострих суперечок, то партійний комітет почав розправу з непокірними, в результаті якої М. Коваленка і Кулжу Каджібаєва виключили з партії. І потрібно було аж московському кореспондентові „Правди" виїхати на місце, щоб трохи приборкати комуністичну кліку.

Одначе, московський висланець, хоч і „вивів усе те на чисту воду", вигороджує секретаря комітету партії Ком'яхова, що він приймав на віру усе те, що йому казали, і керувався неперевіреними фактами. А це, мовляв, і призвело до грубих порушень совєтської законности.

Але хтось може зауважити, що зловживання в Полтаві — це не типове явище, що всюди знайдуться пройдисвіти, шкурники, які використовують керівне становище у своїх власних цілях. На жаль, це є система, прийнята в усьому Совєтському Союзі, яка безжалісно експлуатує трударів.

Нова програма комуністичної партії дуже м'яко стеле трудящим, обіцяє повністю забезпечити їх житлові потреби протягом першого десятиріччя, при чому акцентує увагу на будівництві т.зв. великокомплексних житлових бльоків, які забезпечували б комуністичне співжиття у цих касарняних будівлях. То, виходило б, і комуністичні верховоди в тих великокомплексних касарнях мають показувати „несвідомому" людові зразок комуністичних житлових взаємовідносин? На папері — так, але на практиці зовсім інакше.

Про це довідуємося не деінде, як знову ж таки з московської „Правди" з 22-го січня ц. р., де в статті „Хуторяни" читаємо: „Особняки (приватні будинки — Ю. С.) ви побачите в Орську, Новотроїцькому, Гаї, Оренбурзі, Кувандику. Вони обнесені глухими парканами... Інші з викликом дивляться крізь залізні штахети, треті ховаються за розкішними деревами, ніби соромляться сусідів. Чужородні в умовах великих населених пунктів, де все розраховане на комунальне обслуговування, вони нівечать вигляд міст, як латки на новому убранні".

Але звідки беруться гроші й матеріяли на будівництво цих „особняків" і для кого їх будують? „Усе, починаючи від першого каменя для фундаменту і до таблички на паркані, яка перестерігає проти злих псів, робиться коштом держави", — відповідає на це кореспондент „Правди". І так, державним коштом збудовано в Оренбурзі діж директорові ніклевого комбінату С. Тепикіну, головному інженерові заводу А. Замятіну, секретареві партійного комітету Е. Лазареву і ін.

Кореспондент „Правди" робить екскурсію й по інших містах, де знаходить ту саму картину. „Довелося мені, — пише він, — заглянути у щойно заселений квартал особняків в Орську. Після веселих, шумних кварталів він раптом дихнув такою смердючою тишею, що мимоволі подумалось: напевно сюди не заглядають друзі, не приходять гості, не чути сміху й пісень. Стало шкода керівника „Южуралтяжстроя" А. Радостєза, головного інженера І. Райскіна, секретаря міського комітету партії І. Хлєвіна, що усамітнилися в цих особняках". Кореспондент патетично висловлює жаль, що ці люди колись мешкали у великих комплексних бльоках, а тепер — обернулися в хуторян.

„Котеджі металюрґійного комбінату, — пише далі кореспондент, — згромадилися на тихій окраїні Новотроїцька, біля лісочка. Земельні ділянки тут перевищують тридцять соток гектара. (Колгоспникам дозволяється мати лише п'ятнадцять соток — Ю. С.). За рахунок комбінату не забули посадити на цих ділянках яблуні, порічки, малину. Як не дивно, але мешканці цих котеджів вважають їх за свою приватну власність".

Оце вам і комунізм в житлових відносинах. Оце вам і комуністична мораль, що не хоче знати „еґоїстичного дрібновласництва", оце вам і нове суспільство з колективістичними почуттями, де „людина людині — друг". І коли перечитуєш рядки про це „нове комуністичне суспільство", то мимоволі порівнюєш його з „вовчим капіталістичним", де ніхто не орґанізує комплексного будівництва, де без метушні й пропаґанди, тихо і спокійно купують собі люди будинки або без соцзмагання і ударництва будують модерні доми з усіма вигодами.

Тож, чи потрібно було винищувати мільйони людей по концтаборах, в'язницях, по сибірських пустелях, щоб на сорок четвертому році „октябрської революції" розводити уже не дворянських, а совєтських паразитів, які коштом трударів будують собі розкішні котеджі і вивішують на парканах таблички з пересторогою проти злих псів?

— Сумно на цьому світі, панове! — говорив колись безсмертний Гоголь.

ЩАСТЯ...

Щастя... на дні косички,
Радість — дитини сміх...
Бачу — летить від річки
По росах рясних.

Коси, як білі крила, —
Пташка мала моя...
Підбігла, за руку схопила:
—Тату, ось і я!

Я пригорнув щасливку...
— Ластівко, не пущу!..
А у серце,
як на нивку, —
Крапелька дощу.

М. НАГНИБІДА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ У СПРАВІ ОРДЕРУ „ВІРТУТІ МІЛІТАРІ" ДЛЯ ГЕН. П. ШАНДРУКА

Пане Редакторе!

Я не відповідав на проголошеного в „Свободі" з 12-го січня ц. р. листа п. ген. О. Вишнівського з гострою критикою ухвали Головної Управи Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці щодо прийняття п. генералом Павлом Шандруком польського ордеру „Віртуті Мілітарі", бо ця справа мала бути ще раз предметом розгляду Головної Управи. Такий повний розгляд і відбувся 10-го лютого цього року, і я інформую про його вислід, уважаючи, що лист п. ген. О. Вишнівського був наслідком непорозуміння та незнання дійсних мотивів й інтенцій Головної Управи. Тому, що я головував на обох згаданих засіданнях Головної Управи, вважаю своїм обов'язком з'ясувати становище нашої організації.

Головна Управа ОбВУА відбула 10 лютого ц. р. засідання, присвячене у великій мірі справі польського ордеру „Віртуті Мілітарі" для ген. Павла Шандрука. На тому засіданні відчитано листи, які наспіли з критикою чи одобренням ухвали Головної Управи з 2-го грудня минулого року, в якій критиковано прийняття ген. Шандруком згаданого ордеру. Після широкої дискусії, прийнято всіма 10-ма приявними членами Головної Управи нову резолюцію з поясненнями і доповнням згаданої постанови з 2-го грудня. У цій резолюції признається, що Головна Управа зробила процедуральну помилку, яка полягала в тому, що ту постанову з 2-го грудня прийнято без докладного перевірення фактичного стану. Стверджено тепер, що ген. П. Шандрук дійсно дістав дозвіл від керівника військового ресорту у Виконному Органі УНРади на отримання такого ордеру і тому, з формального боку, ген. П. Шандрук мав право прийняти ордер „Віртуті Мілітарі". Головна Управа дістала відомості, що органи Державного Центру, уділяючи такий дозвіл ген. Шандрукові, керувались формальними мотивами, а саме, службою ген. П. Шандрука в польській армії за згодою уряду УНР з центром у Варшаві та фактом, що між УНР і Польщею не було стану війни. Проте, Головна Управа ствердила, що вона ніколи не квестіонувала формально - правної сторінки цілої справи, а тільки моральну, з точним обмеженням до цього одного випадку й поведення ген. П. Шандрука. Пан генерал Павло Шандрук був членом ОбВУА і тому його Головна Рада мала право та обов'язок зайнятися тією справою, яка набрала публічного розголосу. Головна Управа у своїй новій резолюції підтримала попереднє критичне становище, вказавши на територіяльні претенсії всіх польських еміґрантських політичних центрів до земель України. Водночас Головна Управа потвердила своє давнє наскрізь позитивне становище у відношенні до Державного Центру на чужині і президента УНР в екзилі та запевнила про свою пошану до всіх колишніх вояків, зокрема п. п. генералів.

Д-р Володимир Ґалан
президент ОбВУА

Іван Кедрин

ВИКРИВЛЕНА ПРАВДА

(13)

Нема ні в одному народі окутаної леґендою постаті яка не мала б своїх людських слабостей, яка була б за свого життя ідеальною. Можна і треба боротися з позолочуванням подій і людей, які цього не варті. Можна і треба валити леґенди, якщо вони спираються на історичних фальшах, шкодять і правді і справі. Але який глузд поменшувати ролю, значення і вартість Дмитра Вітовського, чи то запереченням йому його дійсних заслуг, чи обтяжуванням такими гріхами, які є або спірні або неістотні або виправдані історичними обставинами — який глузд бити при цьому через особу Вітовського та й поза ним в ціле Українське Січове Стрілецтво — один Господь відає.

Українське Січове Стрілецтво теж перейшло до леґенди. Але не через Львів, а через ту ролю, про яку властиє й згадав сам д-р Лонгин Цегельський: що це була перша українська військова формація в новітній історії України, побудована на добровільному зголошенні найсвідомішого й найбільш патріотичного молодого галицького елементу. Що це було знамените військо, яке вславилося на Лисоні й Маківці, не заплямилось ніколи ніякою зрадою і стало стрижнем Української Галицької Армії. Що той леґіон, як це гарно формулює сам д-р Лонгин Цегельський, був носієм української державницької і соборницької ідеї. Як же можна повірити, що воно мало всі ті шляхетні прикмети від серпня 1914 до 1 листопада 1918 року, а коли тільки настала власна держава — воно ці прикмети втратило і стало „гніздом розполітикованих і нездисциплінованих амбітників"?!

І не Українські Січові Стрільці придумали та відшукали Василя Вишиваного й хотіли його мати за українського короля чи диктатора, а *якусь* українську ролю придумала йому династія Габсбурґів. Василь Вишиваний був габсбурзьким делеґатом на українському відтинку „на всякий випадок", так само, як Франц Фердинанд був на чеському (одружений з чешкою і замешкалий в Чехії), а архикнязь Карло Степан, батько Василя Вишиваного, на польському відтинку (на замку в Живці). Василь Вишиваний вивчив українську мову, набрав сантименту до України й українців, написав збірку наївненьких українських віршів, що їх йому справив, мабуть, д-р Остап Грицай у Відні в 1920-21 р. р., мав багато українських знайомих, а що відзначався прикметною всім дійсним аристократам скромністю і милою вдачею, то його любили. Але був завжди Габсбурґом, був колісцем у династичних комбінаціях дому Габсбурґів, що його головою був монарх у віденському Бурґу. Коли ж того монарха не стало, коли розпалась Австро-Угорщина і коли династія Габсбурґів стала червоною плахтою для Антанти, то, мабуть, і найтупіший з рекрутів в Усусусах чи будь-якій іншій військовій формації не думав би про Вільгельма Габсбурзького, як кандидата на український престіл! Д-р Лонгин Цегельський валить леґенди. Але своїм писанням про ролю Усусусів в Листопадовому перевороті, про їхню „крамолу" і „змову" з плянами про Василя Вишиваного та про вину Вітовського за втрату Львова — сам створює фантастичні, найбільш фальшиві і шкідливі леґенди.

*

Згадано вже на вступі цих рецензійних завваг про особливі трудноці справедливо оцінити книжку д-ра Л. Цегельського, бо невідомо, де в ній поезія, а де проза, де фантазія, а де факти. Стосується це передусім переданих Автором розмов, — тих, що їх він сам вів, і тих, що їх чув від інших. Це не значить, що закидаємо покійному д-рові Лонгинові Цегельському писання в тих місцях свідомої неправди. Ні, думаємо радше, що він, пишучи ті свої спомини через 20 років після пережитих ним подій, просто не міг докладно відтворити їх, а не подаючи змісту розмов, тільки ніби буквальний текст в формі діялогу і цитат, вкладав в уста своїх розмовців такі слова і звороти, які викликають в читача найповажніший сумнів щодо їх автентичности. Так і має читач враження, що це говорить не австрійський прем'єр проф. Лямаш, австрійський намісник граф Гуйн чи голова Директорії Винниченко, а д-р Лонгин Цегельський, — що це його думки, такі, що їх він мав не тоді, в 1918 році у Відні, Львові чи на Наддніпрянщині, а в 1938-му і в 1943 роках в Америці. Очевидно, що ніякого доказу на це не можна мати, тому й говоримо про враження наше, але воно таке сильне, що породжує підозру: може вона й кривдить д-ра Лонгина Цегельського, але він сам завинив, вибравши саме таку форму передавання отих різних розмов. Це форма цікавіша для читача, сенсаційніша, більш емоціональна, але небезпечна, ризиковна, якщо не оперта на автентичних записках, на власному щоденнику з отих давніх днів чи на документах.

Наприклад:

Австрійський прем'єр Лямаш стурбовано запитує члена делеґації Української Національної Ради, д-ра Цегельського: „Думаєте, що аж так зле з нами?" Якось дивно вірити, що австрійський прем'єр компромітував себе перед українськими делеґатами, що він не знає, що діється в його монархії. Ще кумедніше звучить діялог „Лонгин Цегельський — граф Гуйн" у палаті цісарського намісника в Львові (в усіх цих авдієнціях Автор завжди подає себе, як центральну особу даних делеґацій, — може це так і було, але воно робить неприємне враження висування свого „я" завжди на перше місце). Австрійського намісника-генерала Автор представляє, як добросердного старенького дідуся, який філософує: „Новий світ настає, мій іде до гробу", — деклярує свою приязнь і симпатії українцям, бажає їм добра, клепає по рамені українського вояка і т. д. „Перед вами, здається, будуччина. Маєте державу в Києві. Та чи вона вдержиться? Боюся, що ні. Забагато маєте ворогів, а самі ще заслабо зорганізовані. Це щойно лиш зачинається заколот. Коли старі монархії впадуть, тяжкі настануть часи. Ви часом могли нарікати на Австрію, але — вірте мені — це була мама для багатьох народів, з якими Бог відає, що тепер буде... Нехай Вам Бог помагає!" Сльоза блиснула в старечому, але сміливому оці. І нам стало ніяково на серці...".

В. Лисовський

ПРО „МОЇ РОКИ В ЦАРГОРОДІ" ОЛЕКСИ ГРИЩЕНКА

Олекса Грищенко закріпив своє прізвище в історії українського й світового малярства буйного стихійністю свого таланту, поєднанням мужньої бравури, принципової невгнутости і безкомпромісової послідовности в здійснюванні своїх творчих візій, з тонкою поетичною мрійністю і широкими пасажами кольористичного ліризму.

Спостерігаючи його малярство, ми щиро радісмо, що в світових мандрах, в перехресних вогнях різних культурних впливів і вражінь, він, не то що не загубив істотного в своїх творчих виявах, а навпаки, в них тільки видосконалив і вигострив засоби самовиявної артикуляції. А це „істотне" у Грищенка, це у великій мірі національні риси, туго вплетені в його індивідуальне, його найімтимніше, яке він, наче священний вогонь проносив, пильно зберігаючи, через бурхливі роки мандрів, бідувань, дошкульних поштовхів, що їх не заощаджує доля тим мистцям, які поважуються крокувати невтертими шляхами. Безумовно творчість Грищенка на першому місці для дослідника національно - стилевих елементів в індивідуальному мистецтві. Українськість Грищенкової творчости чужа критика підкреслює завжди з особливим притиском.

Але читаючи Грищенкові дві книжки, „Україна моїх блакитних днів" та „Мої роки в Царгороді", я не можу опанувати нерозважного почуття жалю, що творча плодовитість маляра, дарма, що винесла його в ряди світових майстрів, так безоглядно повелася з Грищенком - письменником, письменником потенціяльно зовсім рівноряднии з Грищенком-малярем, а може й..., та цур же нерозважним метикуванням книголюба!

Після прочитання „Царгороду", я поквапно дав його до прочитання нашому відомому сеньйорові юристів, президентові д-рові Л. Ганкевичові, дуже цікавий, як сприйме його представник найстаршого покоління книголюбів, до того ж сам обдарований літературним талантом (ах, ті його незрівняні нариси з адвокатської практики, розкинені по підвалах забутих газет!)

Це велика книжка „з побудженням ділився зі мною своїми враженнями д-р Ганкевич по прочитанні перших розділів". Велика особливим стилем і виключним чаром. Порівнання Грищенка з Анатолем Франсом, поштивим букіністом, творчість якого завжди викликує в мене подив хоч воно, може видасться і недоречне, допомагає мені з'ясувати характер Грищенкового твору. До речі, те, що у Франса недохідливе чи не ясне, що надто сплутане і недоступне, ми з тим погоджуємося без більшого спротиву, примирливо. Яскравість контрастування образів, каскади передаваних вражінь, емоційна насиченість описів і їхній стиль, не дозволяють примирливо сприймати Грищенкового твору. Але кілько разів відкладаю стомлено книжку (годі її читати „душком"), почуваю, як вона наближує мене до того ідеалу, якого з пасією прагне і шукає автор. Ця книжка, — це більше як спомин і більше як враження, винесені з Царгороду, який мені теж пощастило колись бачити".

Яка влучна характеристика твору Грищенка нашим сеньйором, - правником, що з захопленням сприйняв цю книжку.

„Мої роки в Царгороді", — властиво щоденник, списуваний в часі, коли по царській імперії розкотилися перші червоні буруни жовтневої революції. І це дало мистцеві змогу емігрувати до давно мріяного Царгороду. Безпритульність, холод, заспокоюваний деколи по кілька днів підряд самою лиш цибулею, впоряд з гарячковою творчістю з допомогою будь-яких фарб, на будь-яких паперах, в трансі безупинних захоплень божеським Царгородом, де на кожному кроці подибуються сліди величі Візантії і на кожному кроці виринають зорові, слухові і нюхові несподіванки екзотики побутового Орієнту, — це зміст книжки, яка закінчуються прощанням з пароплаву міста, що тане на далекому обрії.

Та чи тільки бачене, відчуте і пережите увійшло в зміст книжки? Ні, „вона більше як спомини чи щоденник"! Безліч кутів споглядання, звужування спостерігального об'єктиву до вузької щілинки, або поширювання його до панорамічного розміру, що схоплює філософічні чи історіософічні істини, пристрасне вникання в монументальну статику минулого і калейдоскопічний круговорот сучасного з очайдушним прагненням знайти підтвердження в тому всьому власних гіпотез, привезених вже сюди готових формулювань суті мистецтва, його поставання і призначення. Зустріч з мріяною дійсністю не призводить до внутрішніх конфліктів і не конфлікти стали причиною, що сторінки щоденника Грищенка нагадують деколи руптури вулкану, який замісць магми викидає з кратеру головокружну суміш вражінь, думок, кольорів, власне кольорів, які чи не вперше в світовій літературі знайшли в цій книжці свої словні здійснення в такій кількості і в таких нюансових сполуках. Бо кожний епізод, пережитий в Царгороді, кожний його деталь, це для читача враження розложених на палітрі кольорових ґам або кількох мазків, що вийшли з-під пензля на здивування для самого автора.

Під навалою вражінь автор щоденника видимо був неспроможний провести через його сторінки оповідну нитку суцільного. В ній виринають люди і події так же несподівано, як і зникають, викликавши в автора зацікавлення тільки на мент і використовувані ним так, як користуються інтервалами в музиці. Але це саме і творить стиль книжки, стиль предивної мозаїки рясніючої напруженням кольоровими сполуками, що з її химерних візерунків вирисовуються монументальний сілюет собору св. Софії, до якого як причарованого заєдно тягнуться кроки мистця, і якому він присвячує свої незрівняні описи.

„Ця книжка, це могутній гимн красі, мистецтву барв і мистецтву взагалі" ... закінчив розмову про „Мої роки в Царгороді" д-р Ганкевич. — Ви праві доктope, ви зовсім праві!

*) „Мої роки в Царгороді", 1919—1920—1921. В-во „Дніпрова Хвиля", Мюнхен - Париж, 1961. Стор. 258, 4-ка. Переклад з французького.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Свято Державности і Соборности в Амстердамі, Н. Й.

Заходом Відділу УККА відбулося 11-го лютого 1962 в залі Укр. Амер. Горож. Клюбу о год. 5 по пол. Січневе Свято. Свято це попередив Молебень в Укр. Кат. Церкві в наміренні Українського Народу, що його відслужив парох о. Лев Ліщинський.

Стараниям голови Відділу УККА проф. Семена Гнатківського та сеньйора нотаря Василя Чучмана мейор міста Френк Мартусело проголосив 22 січня Проклямацію про День Української Державности, що була поміщена в місцевій амер. пресі та передана через місцеву радіостанцію.

Свято започатковано амер. гимном, який відограла юна оркестра „Арфа" під керів. п. Семена Когута. Замість вступного слова голова Відділу відчитав Звернення Централі УККА та подав до відома програму свята. Володимир Кривулич, учень парох. школи, віддеклямував „Майдан Софії", а п. Стефа Коваль продеклямувала „Свято злуки українських земель". Добре опрацьовану святочну промову виголосив п. Петро Паращак. Він підчеркнув історичні права Українського Народу до державности та вказав на безнастанні ворожі сили, які весь час ударемлюють ці права здійснити. Державні Акти проголошені в той час, стали тривкою підставою в дальшому змаганні до волі українського народу. Зокрема звернувся до Української Спільноти, що живе у вільному світі, щоб здобути матеріяльні ресурси для політичної дії нашої Централі. Об'єднаними силами можемо причинитися до завершення цих величних Актів, за які боролись, гинули і гинуть найкращі лави борців українського народу.

В другій частині програми виступила юна оркестра „Арфа" та вдало відограла в'язанку українських народних стрілецьких та повстанських пісень. Осип Пацак, культ. освіт. реф. Відділу, відчитав Резолюцію, в якій осуджено московський імперіялізм і колоніялізм. Резолюцію прийнято через акламацію.

Співом українського національного гимну закінчено це всенародне свято.

Чистий дохід в сумі $10 переслано до Централі УККА.

С. Г.

Вісті з Комітету Пам'ятника Шевченкові

87 УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕДОВИХ ГРОМАД

З Краєвого Комітету Пам'ятника Шевченкові повідомляють, що по день 31 січня 1962 скл. на будову Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні зложили в датках більшу суму, як $ 1,000 наступні громади:

Громада	Сума
Філядельфія, Па.	$ 15,310.75
Шикаго, Ілл.	14,465.29
Клівленд, Огайо	12,277.—
Ню Йорк (Мангеттен і Бронкс)	11,397.84
Боффало, Н. Й.	10,181.96
Дітройт, Вест, Миш.	7,270.—
Дітройт, — Іст (Гемтремк), Миш.	6,705.92
Міннеаполіс, Мінн.	4,350.01
Рочестер, Н. Й.	4,340.50
Нюарк, Н. Дж.	4,133.96
Сиракюз, Н. Й.	4,071.41
Бруклин, Н. Й.	3,194.—
Балтімор, Мд.	3,052.75
Гартфорд, Конн.	3,027.—
Джерзі Сити, Н. Дж.	2,861.55
Питсбург, Па. (К-т Радіо)	2,794.37
Елізабет, Н. Дж.	2,338.40
Ню Гейвен, Конн.	2,256.75
Йонгставн, Огайо	2,236.—
Ембрідж, Па. (3 Комітети ПШ)	2,121.—
Пасейк, Н. Дж.	1,979.63
Вунсакет, Р. А. (2 Комітети П. Ш. при Кат. і Правосл. Церквах)	1,861.55
Бріджпорт, Конн.	1,724.42
Мілвіл, Конн.	1,723.—
Честер, Па.	1,647.—
Бостон, Масс.	1,633.—
Трой, Н. Й.	1,558.—
Ню Бронсвік, Н. Дж.	1,428.—
Гемпстед, Н. Й.	1,353.—
Коговз, Н. Й.	1,265.—
Трентон, Н. Дж.	1,248.71
Скрентон, Па.	1,173.50
Кентон, Огайо	1,169.27
Аллентавн, Па.	1,118.80
Росфорд — Толідо, Огайо	1,062.—
Ню Британ, Конн.	1,029.—
Вотервлай, Н. Й.	1,027.—

Короткі вістки

● **Папа XXIII** відчинив в минулий вівторок 4-ту сесію т. зв. Комісії приготувань плянованого Вселенського Собору. У вступному слові Папа висловив жаль з приводу смерти трьох кардиналів впродовж 15-ох днів. У нарадах беруть участь 39 кардиналів, між ними три американські, а також польський кардинал Стефан Вишинський.

● **На острові Бука** в Соломоновому архипелягу, що належить до Австралії, вибухло повстання автохтонних папуасів проти введеного там обов'язку платити державні податки. На поміч 150-м тамошнім поліціянтам перекинено з Нової Гвінеї суходолу дальших 400 поліціянтів, але все одно повстанці перевищують поліцію у відношенні 4:1. Папуаси добре узброїлись і вони зорганізовані на військовий лад.

● **Обраховують,** що кошти випущення кабіни „Френдшіп 7", в якій астронавт Джан Г. Ґленн облетів три рази довкола Землі, становили $400 мільйонів. Праця над цим проєктом почалася три і півроку тому. Кабіна коштувала $160 мільйонів, контрольні станиці довкола землі — $95 мільйонів; ракети „Атляс", „Редстон" і „Литтел Джо" — $85 мільйонів. Решта фондів пішла на виловлення кабіни та на інші потреби.

З Шевченківського Комітету в Шикаґо

Шевченківський Рік проголошений з приводу 100-ліття смерти Тараса Шевченка в березні минулого року, буде закінчений в нас в наступному місяці. Для тієї цілі Шевченківський Комітет в Шикаґо, загально - громадське тіло, підготовляє велике Шевченківське Свято на неділю, 11-го березня в Лейн Технікел Гайскул. У виконанні програми цьогорічного Свята беруть участь визначні місцеві мистці та хори. Білети на цю імпрезу в найближчому часі будуть у перепродажі в наших книгарнях, парафіях та установах. Дохід призначений на Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні.

З приводу закінчення Шевченківських святкувань Комітет при фінансовій допомозі наших організацій, фінансових інституцій та наших підприємців і професіоналістів видасть окрему пропам'ятну книгу - альманах — п. н. „Шикаґо і Іллиной — Шевченкові", де, крім статтей на тему Т. Шевченка українською та англійською мовами, з'ясується перебіг всіх Шевченкових святкувань в Шикаґо і Іллиной нашими організаціями, парохіями, установами, молоддю та цілою нашою Громадою. Крім цього будуть інформації про окремі публікації на тему Т. Шевченка, пресові статті та всякі інші видання, що появилися в нашому місті українською, англійською та іншими мовами в тому часі. До цієї пропам'ятної книги увійде також список організацій і громадян, що зложили до часу появи книжки свої датко на Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні. Ця книжка буде наявним доказом, як наша Громада пам'ятає Пророка України і буде гарною пам'яткою для нас всіх.

Книга ця буде багато ілюстрована світлинами з імпрез, видань і т. п.

Просимо усе наше Громадянство не жаліти датків на цю гарну, тривалу пам'ятку цілої нашої з'єднаної Громади.

Пожертви на Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні впливають постійно далі. Досі з терену нашого стейту включно із Шикаґо вплинуло на Пам'ятник поверх дол. 15,000.

Шевченківський Комітет в Шикаґо, не маючи фінансових засобів на постійну публікацію пожертв, що вплинули через касу Комітету, користав з ввічливости нашого місцевого тижневика „Українське Життя", щоб бодай частинно інформувати нашу Громаду про збірку. Для інформації слід знати, що всі пожертви, що приходять через Комітет в Шикаґо, відсилаються вцілості без ніяких відтягнень до Центрального Комітету в Ню Йорку.

Подаємо знову такий список. Як згадано, повний список пожертв, що вплинуть до кінця цього місяця, буде поміщений у пропам'ятній Книзі - Альманаху, що його підготовляється заходами нашого Комітету на закінчення Шевченківського Року.

Проситься всіх Громадян та наші Організації, що не зложили ще досі своїх датків на Пам'ятник, передавати свої датки до Комітету (841 Н. Вестерн Евню) або до своїх організацій. На нашій Громаді лежить обов'язок зложити назначену на неї збіркову квоту у висоті щонайменше дол. 25.000, до якої нам ще досить далеко.

Секретаріят Шевченківського Комітету в Шикаґо

● **Колишній** президент Герберт Гувер заявив, що він може промовляти на зборах Молодих Американців в Ню Йорку в дні 7-го березня, де будуть виступати в обороні волі в світі, якщо погода дозволить йому приїхати до Ню Йорку з Флориди, де він тепер перебуває.

З Рідними, Приятелями і Знайомими ділимося сумною вісткою, що дня 19-го лютого 1962 р., після довгої і важкої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність, на 47-му році свого трудолюбивого життя наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУНЬО, ШВАГЕР і ДЯДЬКО

бл. п. Володимир ПОКЛАДОК

народжений в Ром, Н. Й.

Похорони відбулися у п'ятницю, 23-го лютого 1962 р., в год. 9:00 ранку, з похоронного дому п. Сенька, до церкви св. Володимира в Гемпстеді, Н. Й., а звідти на цвинтар Фармінгдейл, Л. Ай.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:

дружина — АННА зі сином МИХАЙЛОМ
сестра — АННА з чоловіком МИХАЙЛОМ ГЛАДУНОМ і донькою ЛЮБОЮ БІЛОЮ, зятем і дітьми
сестра — РОЗАЛІЯ з чоловіком МИХАЙЛОМ СІМКАЙЛОМ та синами ВІКТОРОМ і МИЛТОНОМ
братова — Павлина ПОКЛАДОК зі сином ОРЕСТОМ

НІНА й інж. ВІК НИСЕЦЬКІ

зложили $10.00

замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ВОЛОДИМИРА ПОКЛАДКА

на сиріт залишенців в Европі.

В дорогу і світлу пам'ять

Незабутнього СІРОГО ЛЕВА

складає:

$20.00 — на Видавничий Фонд Його Імени
$ 5.00 — на Службу Божу за спокій Його душі.

ІРЕНА КРАМАРЧУК і БОГДАН

З НОВИХ ВИДАНЬ

Симпатичний томик оповідань

Головна Управа Організації Оборони Лемківщини, як перше число Бібліотеки „Лемківських Вістей" — видала томик симпатичних оповідань пера Степана Женецького: „Гори мстяться" (з передмовою В. Давиденка), Ню Йорк, 1961. Надрукована на доброякісному білому папері в „Іст Сайд Пресс". Культурна обкладинка роботи Петра Холодного. Книга має 109 + 3 сторони, розміром 18 x 13 сант.

Ціла збірка дає десять оповідань. Більшість з них присвячені нашій скривавленій Лемківщині, тим твердим лемкам, що цілі сторіччя, не дивлячись на деяку ізольованість від Соборної України, зберегли свою мову, звичаї, а найважливіше, вірність і любов до Рідної Землі.

Це перша й найголовніша риса оповідань Степана Женецького.

Правда, що трошки дальше від цілости збірки є два оповідання: „Пісня про степову країну" і „Федькова дудка", але вже не так далеко, щоб вони аж шкодили збірці.

Назагал, збірка „Гори мстяться" гарно читається. Ясне, що ця приємність залежатиме від настрою читача, але не настрою хвилевого, а того трошки постійного, що залежний від того, на яку струну душі його можна ще вдаряти, бо є вже серед нас і такі, що давно пірвали свої струни, що єднали їх з батьківщиною і, можливо, це головна причина, що книжка „Гори мстяться" знайшла такий слабенький відгук на сторінках нашої преси.

Тематично Степан Женецький таки свіжий. Шкода тільки, що він, присвячуючи ці оповідання Лемківщині, і, знаючи добре лемківську говірку, не оживив їх більше нею, на чому, здається нам, його оповідання були б скористали і щодо мистецтва слова і щодо живучости мистецької картини. Автор, — добрий оповідач і від першого оповідання в напруженні держить читача.

Мова оповідань „Гори мстяться" — гарна, подекуди вона навіть цікава своєю місцевою закраскою, що зроблена дуже ніжними мистецькими мазками.

„Серед буйних, високих та струнких ялиць, що зеленою веретою вкрили високий Чертежик, саме там, де бистрий потічок, що випливає у Явірницьких горах, сернюком зістрибує з-поміж сірих камеиюк у запінене озеро, — стоїть одна - одинока, стара, почорніла і набік перебакурена хижа. Мов полохливий, куцохвостий зайчик у бур'яні, скрилася вона у ліску молодих, струнких ялинок, присадкуватих бучків та широких кущів ліщини; притулилася одною, напівrозваленою стіною до скали, мов перепуджена дитина до маминих грудей, і вслухується, днями й ночами, в таємний, журливий шум бору та безперервний гуркіт галасливого потічка („Ворожилина Настя").

Це жива картинка, яких у книзі багато, яку хоч зараз переноси на полотно.

Оповідання „Гори мстяться" — дійсно прекрасне, нагадує нам дечим Кобилянську, дещо пригадує воно нам Антона Крушельницького, але оповідання цілком оригінальне. Дід Гобудяк — це, як гірський пророк. Це старий лісничий панський, що знав ліс, як себе самого. Не мав він спокою, коли довідався, що ліс запроданий, що його рубатимуть: „Сумний, сумний вертався дід кожного дня з лісу, з верхів, мов з похорону. Не їв нічого й не пив, лягав на піч і тяжко стогнав та зідхав, мов би його мучила важка недуга. А як його питали, чи він не хворий, чи не покликати єгомосця або доктора, то він нічого не відповідав, тільки дивився сумно у вікно, де красувалися прибрані зеленими лісами, мов молода барвінком — Чертежик і Патроля, а там далі на схід — Маґера з Груником. Хитав старечою головою і говорив ніби до когось, ніби сам до себе:

— А я вам повідам, що, як вшиток ліс зітнуть, то гори опустіють... А то недобре, ой барз недобре буде,..

Стилево, дуже близьке до „Гори мстяться" є оповідання „Помста ялиці".

„Буйний вітер полонинський не відмовив їй останньому проханню: коли вона, вже підпиляна, хилилася в долину, щоб упасти і, коли лісарі з радісним покриком утікали вбік, тоді він, нагло дмухнув з усієї сили, мов громом роздер усі її три вершки і одним з них кинув туди, куди тікали лісарі. Зі страшним шумом, свистом і гуком цей верх звалився на утікаючих лісарів і впав на їх голови..."

„Березовий хрест" — оповідання, що пригадує нам багато березових хрестів, зрізаних злочинною рукою в часах польської окупації. Подібну історію мало чи не кожне наше село. Але закінчення не тільки нереальне, неправдоподібне, а навіть, коли можна так висловитись — нещасливе. Можна дуже сумніватися чи самосуд, чи радше суд громади міг Митра Гуздрова застрілити чи повісити. „Тяжко покарали Митра — окаянника за його провину. Прив'язали за руки і за ноги до зрізаного березового хреста, занесли в ліс і живцем закопали там, де закопують здохлятину".

В загальному збірка „Гори мстяться" залишає в читача гарне враження і вона варта цього, щоб дійшла до нашої читацької громади. Треба її щиро повітати й поздоровити з її появою Головну Управу Організації Оборони Лемківщини й автора з побажанням, щоб перше число Бібліотеки „Лемківських Вістей" не було останнім.

д-р Д. Бучинський

М. ДЯКОВСЬКИЙ ВІДВІДАВ УНО І „СВОБОДУ", ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЕВРОПИ

Мирослав Дяковський, відомий колись із своєї активности серед українських громад в Канаді і ЗДА, зокрема серед молоді, від двох років займає становище дорадника Американського Комітету Визволення до української білоруської та далеко - східньої програм удержуваного тим Комітетом „Радіо Свобода" в Мюнхені. Впродовж останніх чотирьох тижнів М. Дяковський перебував на відпустці в Канаді, країні свого народження, та в ЗДА і минулої суботи, 24-го лютого відлетів назад до своїх обов'язків у Мюнхені. Перед своїм відлетом до Европи, п. Дяковський відвідав минулої п'ятниці, 23-го лютого головну канцелярію УНСоюзу та мав довшу розмову з гол. предсідником УНС Йосипом Лисогором, як і Редакцією „Свободи", обмінюючись з нею думками та поглядами на актуальні теми. На фото: п. Дяковський (посередині) під час відвідин в „Свободі". Біля нього стоять співробітники редакції англомовного „країнського Тижневика" мгр. Зенон Снилик (зліва) та ред. Володимир Душник.

Досягнення Кредитівки в Дітройті

Вже в серпні цього року сповниться перше 10-річчя дій 4-ої віком і другої за величиною Фед. Кредитової Спілки „Самопоміч" у ЗДА. Чепурна звітова брошурка, що появилася в січні ц. р. зі словними й цифровими звідомленнями, відбиває не лишень стан на кінці 1961 р., але й дає найважливіші підсумки за всі роки свого існування. Сповняючи дві засадничі функції кредитової кооперативи — збирання заощаджень членів у формі уділів і створення для них джерела кредиту — дітройтська Кредитівка виказала в річному сальді 2 мільйони і 338 тисяч доларів у довіреному їй майже 2,500 членів капіталі, а в підсумках могла похвалитись майже 8.5 мільйона доларів, що вклались у рамки виданих досі членам 5,320 позичок. Це багатомовні показники довір'я громадян Дітройту до рідної фінансової установи й корисних кредитових послуг, що їх могла виконати Кредитова Спілка впродовж 9 років і 4 місяців свого рухливого життя. З титулу дивіденди вона виплатила в тому часі членам за їх уділи (заощадження) коло 250,000 долярів.

Не час ще на проголошування різних інших підсумків. Це зробиться незабаром з приводу повного 10-річчя. Річні Загальні Збори, які відбулись 28-го січня для звітування за минулий рік, розгорнули перед членами ще раз картину нестримного розвитку Кредитівки, дарма, що за останні два роки просувались над нею чорні хмаринки й непривітний вітерець пробував імітувати буревійність великого вітру. Цього року вже не треба було за те червонітись перед американцем, офіційним представником Ліги Міш. Кред. Юній, одним із тих, які українську Кредитівку від літ вирізнюють, як зразкову. Збори проходили в симпатичній тонації, ділово й поважно. Приявні члени вміли оцінити корисні осяги провідних органів цієї фінансової установи під проводом інж. О. Серафина, їхню ощадну господарку і дбайливість за добро членів.

З осягненої в 1961 р. чистої надвишки $96,597, виплачено $67,017 дивіденди. Це було 3.5 відсотка в першому півріччі і 3.75 відсотка в другому. Є всі вигляди на те, що в цьому році дивіденда буде 4% з додатком, як досі, безплатної асекурації на життя.

На збори з'явилося 207 членів. До голосування залишилось 186. Важних голосів віддано 178, з чого 157 до 169 на кандидатів листи Номінаційної Комісії.

Склад Проводу: Рада Директорів —О. Серафин — голова, і референт адміністрації, В. Решетилович — заступник і реф. бюджету, В. Гупалівський — секретар, Р. Крохмалюк — реф. позичок, М. Крат — реф. членів, М. Кучинський — реф. побажань і зв'язковий з І. К., В. Шкудор — скарбник. Кредит. Комісія: В. Кривуцький — голова, В. Врездень — секр., В. Гайда, Р. Кордуба і Т. Крамарчук — члени. Контрольна Комісія: М. Ростенко — голова, П. Капітанець — секр. і Б. Мазуркевич. — Інформаційна Комісія: В. Несторович — голова, М. Зубалева, В. Папіж і Л. Татух.

Н-вич

„Тризуб" програв з „Інтер Клюбом"

Минулої неділі 25 лютого погода знов перешкодила відбути пляновані футбольні змагання на Сході ЗДА, за виїмком декількох гор. „Тризуб" Філядельфія відбув у Філядельфії призначені змагання за першість Американської Футбольної Ліґи і програв їх 2:4 зі сильним „Інтер Клюбом", який недавно об'єднався з другим професійним клюбом „Бруклин Ітелієнс". Цією програною „Тризуб" втратив дві точки, але держить дальше перше місце в своїх руках. Інтер Клюб, який зайняв друге місце в показнику, має на три точки більше втрачених від „Тризуба".

Студійна (Коледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатіше життя. Не зволікайте з забезпеченням ваших дітей!

ЗДА не змінили політики у відношенні до Південної Азії

Вашингтон. — Президент Кеннеді на своїй пресовій конференції в минулу середу 21 лютого ц. р. рішуче заперечив, наче б ЗДА рішили повести політику „відірвання", чи пак байдужности у відношенні до Ляосу. Він ствердив, що ЗДА далі рішуче змагають до перетворення Ляосу в вільну, з'єдинену, незалежну і невтральну державу. Що стосується Південного В'єтнаму, то ЗДА продовжуватимуть помагати тій країні однаково в її боротьбі проти комуністичних партизанів, як і в переведенні соціяльно - економічних і культурних реформ, що піднесли б рівень життя та культури в тій країні. Президент виправдував повільний темп тамошніх реформ ний темп тамошніх реформ фактом, що Ляос був спершу окупований японцями, потім вів війну за свою незалежність проти Франції і коли дістав її в 1954 році, та мав дуже мало власних досвідчених адміністраторів та техніків. Проте загально - державна продукція, стан здоров'я і освіти поправились. Ці справи повинні бути предметом турботи передусім Південного В'єтнаму.

Поверс не порушив контракту — заявляє Президент

Вашингтон. — Окрема слідча комісія, очолювана емеритованим федеральним суддею Бареттом Преттименом, працює в тому напрямку, щоб ствердити, чи летун із літака „У-2" Ґері Поверс діяв згідно з контрактом під час лету понад СССР в дні 1-го травня 1960-го року, і чи йому належиться платня за час його побуту в неволі, що разом становила б більше як $ 50,000. Президент Кеннеді заявив на пресовій конференції, що з дотеперішнього слідства виходить, що Поверс не порушив контракту. Слідство має скінчитися в половині найближчого тижня і Президент обіцяв на пресовій конференції в дні 28-го лютого дати докладну інформацію про цю справу. Поверс щиро співпрацює з комісією, і він матиме змогу виступити перед конгресовим комітетом і перед журналістами так, як вільний громадянин, — казав Президент.

Французький уряд затвердив порозуміння з арабами Альжиру

Париж. — В 24 години після того, як мусульмансько-націоналістичний уряд Альжиру в Тунісі затвердив висліди тайних переговорів своїх міністрів з представниками французького уряду, також французький уряд затвердив те порозуміння. Відбулось це на поверх 5-годинному засіданні французької ради міністрів під головуванням президента де Голя в минулу середу 21 лютого ц. р. Тепер ще треба, щоб те порозуміння було ратифіковане так званою Національною Радою Альжирської революції, яка саме нараджується в Триполі в Лібії. Загально сподіваються проголошення військового перемир'я напереломі цього й майбутнього тижня. Водночас, під головуванням прем'єра Мішеля Дебре, відбулась в Парижі нарада з участю міністра внутрішніх справ, генерального делеґата Франції в Альжирі та префекта поліції, над засобами безпеки і боротьби проти підпільно-революційної Тайної Військової Організації, яка своїми актами терору й саботажами буде старатися практично внеможливити заспокоєння в Альжирі та виконання порозуміння з арабами.

Торговельна Палата ЗДА підтримує уряд у змаганні злібералізувати торгівлю

Вашингтон. — Торговельна Палата ЗДА вирішила підтримати уряд президента Кеннеді в його пропозиції злібералізувати торгівлю з закордоном та зменшити торговельні тарифи і наблизитися до країн, що є членами Спільного Европейського Ринку. Це рішення зробила 60-членна рада директорів на закритому засіданні в дні 23-го лютого, а 24-го лютого його опубліковано. Рада директорів Торговельної Палати висловилась за майже вільну торгівлю з чужими державами. Деякі директори мали застереження щодо урядової допомоги тим американським промислам, які могли б потерпіти внаслідок зменшення тарифових оплат та збільшеної конкуренції з чужих країн. Президент просить про повновласті зменшувати торговельні тарифи в торгівлі з чужими країнами. Договір про торгівлю кінчається 30-го червня 1962 р., і його треба продовжити.

● **Ізраїльський парлямент** прихилився до становища прем'єра Давіда Бен Ґуріона і відкинув пропозицію, щоб скасувати військову адміністрацію в тій частині Ізраїлю, де компактною масою живе 250,000 арабів. Бен Ґуріон твердить, що тим арабам не можна довіряти і тому мусять існувати там загострений військовий режим. Але під натиском інших партій він погодився на облегшення тамошнього гострого режиму.

Спорт

СІМКОВИЙ ТУРНІР

„Леви" — Швабен 0:1 (0:1)

Шикаґо, Ілл. — У неділю, 11-го лютого стрінулися у футбольних змаганнях Сімкового Турніру два претенденти на чемпіонат Вищої Дивізії та чашу Акселя Нільзена українські „Леви" та німецькі Швабен. Цей змаг виграли Швабен дуже щасливо одними воротами в 4-ій хв., використавши помилку оборонця „Левів". Мимо цієї одної помилки оборони ціла дружина „Левів" ще мала 16 мінут до гри і дуже багато ідеальних позицій виграти змагання. На жаль атака „Левів" забагато комбінувала, мало та нерішучо стріляла та не використала чотирьох чи п'ятьох ідеальних нагод навіть до зовсім порожніх воріт Швабен. Програна „Левів" тимбільше болюча й прикра, що „Леви" впали із першого на третє місце Вищої Дивізії. Найбільший претендент на чемпіонат поляки Іґелс програли до Марунс 1:2 і коли б були „Леви" перемогли Швабен, то їм треба б було лише зремісувати із Іґелс в останніх змаганнях Сімкового Турніру, щоб здобути чемпіонат на чашу.

Тепер настала складна ситуація, бо лише щастя може помогти „Левам" здобути чемпіонат Вищої Дивізії. Їм треба перемогти Іґелс (а це є дуже тяжко) і треба, щоб Швабен програли до Марунс. Навіть коли б „Леви" перемогли Іґелс, але якщо Швабен переможуть Марунс, тоді Швабен однаково кількістю точок із „Левами", але за те кращим відношенням воріт здобудуть перший раз чемпіонат Сімкового Турніру та чашу Акселя Нільзена.

Після неділі 11-го лютого „Леви", Швабен та Іґелс мають відношення точок 8:4, але відношення воріт є: „Леви" 7:5, Швабен 15:5, а Іґелс 10:4 і тому Вищу Дивізію очолюють: 1) Швабен, 2) Іґелс і 3) „Леви".

Інші висліди Вищої Дивізії: Ґрін - Вайт - Словаки 2:1, Марунс - Іґелс 2:1; Ганза - Словаки 0:0 і Ґрін-Вайт-Литовці 0:0.

Словаки є певним кандидатом на вилет до Першої Дивізії, а другий Марунс або Литовці.

У Першій Дивізії Вандерерс перемогли Спарту 5:1, Кікерс Фортуну 3:1, Ґузірс Некаксу 2:0, а Рамс СК СУМА „Крила" 3:1. — Із Першої Дивізії до Вищої Дивізії увійдуть Кікерс і Вандерерс, а зовсім вилітають мексиканці Некакса і або „Крила", Фортуна або Ґузірс. „Крила" ще мають грати проти Ґузірс і лише перемога над поляками може задержати сумівців в Сімковому Турнірі в 1963-му році.

У показових змаганнях Юньйори СК СУМА „Крила" зремісували із Юньйорами німців Ґрін - Вайт 0:0, а доріст СК СУМА „Крила" переміг доріст Рамс 3:1 в останніх хвилинах дуже драматичних та скорих змагань.

Петро Головатий

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ЧЕТВЕР, 1-го БЕРЕЗНЯ 1962:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Річні Збори Т-ва „Свобода", Від. 25, JERSEY CITY, N. J. — Річні Збори Т-ва „Свобода", Відд. 25, в год. 7:00 веч., в приміщенні УНСоюзу (Свобода). Порядок: звіти і вибір нової Управи на 1962 рік. По Річних Зборах відбудуться Місячні Збори для вибору делеґатів і заступників на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 4796. Джансон певний себе!

— Ходім, Джюн, — сказав Лейвер, позіхнувши. — Ми потребуємо виспатися, якщо схочемо вчасно встати вранці.

Жінка зітхнула. — Дуже добре... Так значить, що все полагоджено в справі подорожі, пане Джансон?

Мисливець засміявся. — Так, пані Лейвер. — Все полагоджено...